

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksestä laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunta on 15 päivänä lokakuuta 1991 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 108 laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Valiokunta on tässä yhteydessä ottanut käsiteltäväksi myös eduskunnan 20 päivänä marraskuuta 1991 valiokuntaan lähettämän ed. Hurskaisen ym. lakialoitteen n:o 95 laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Pekka Humalto sosiaali- ja terveysministeriöstä, vt. toimitusjohtaja Taisto Paatsela ja lakimies Risto Seppälä Maatalousyrittäjien Eläkelaitoksesta, varatoimitusjohtaja Seppo Pietiläinen eläketurvakeskuksesta, jaostopäällikkö Kaarina Knuuti Maataloustuottajien Keskusjärjestöstä ja agrologi Tage Ginström Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundista.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan maatalousyrittäjien eläkelakia muutettavaksi siten, että maataloustuotantoa rajoittavan toimenpiteen johdosta alennetaan lain mukaista työtuloa ainoastaan yrittäjän sitä itse halutessa. Lain mukainen vakuutusmaksu ehdotetaan tehtäväksi liukuvaksi siten, että alennetusta maksusta täyden perusprosentin mukaan määräytyvä vakuutusmaksu muuttuisi liukuvasti ja täyden alennuksen saisi nykyistä suuremmasta työtulosta. Vuotta 1983 edeltävä aika jätettäisiin huomioon ottamatta eläkkeen suuruutta määrättäessä, jos

tämä johtaa eläkkeen hakijan kannalta edullisempaan lopputulokseen. Maatalousyrittäjien eläkelain perusprosentti olisi 16,9 vuonna 1992.

Esityksen aiheuttamat kustannukset ovat vuonna 1992 noin 35 miljoonaa markkaa ja vuonna 2000 noin 70 miljoonaa markkaa. Perusprosentin pitäminen 16,9 prosenttina aiheuttaa sen, että vuoden 1992 kustannukset pysyvät vuoden 1991 tasolla. Esitys liittyy maatalouden hinnoitteluvuoteen 1991—1992 sekä valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1992. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1992 alusta.

Lakialoitteessa n:o 95 ehdotetaan maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:ää muutettavaksi siten, että nykyinen runsaan 64 000 markan työtulosta myönnettävä vakuutusmaksun alennus kahteen viidesosaan muutetaan kolmen viidesosan maksuksi.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Edelleen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 95 sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1991

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori (osittain), Hiltunen, Hurskai-

nen, Kemppainen, Kuittinen, Muttilainen, Nordman, Perho-Santala, Puhakka, Puisto ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsenet P. Leppänen ja Saari.

Vastalause

Hallitus aikoo esittää työmarkkinaratkaisun perustuen työntekijöille määrättäväksi eläkevakuutusmaksun. Nykyisin eläkemaksu on kokonaisuudessaan maksettu työnantajan varoista, joten maksut ovat alentaneet palkankorotusvara ja merkinneet asiallisesti sitä, että työntekijät itse kustantavat eläketurvansa.

Maatalousyrittäjien eläkevakuutuksen kustannuksista valtio vastaa noin 77-prosenttisesti. Toisin kuin yrittäjien eläkevakuutuksessa on maatalousyrittäjien osuus eläkemaksusta ollut vähäinen ja eläketurva on pääosin valtion kustantama.

Työntekijöille suunniteltua työeläkemaksua vastaavasti on maatalousyrittäjien vastuuta eläkkeistään korotettava suunnilleen yhtä monella prosenttiyksiköllä kuin työntekijöiden vastuu tulee olemaan työeläkejärjestelmässä. Maatalousyrittäjien kohdalla ei ole vastaavia tarpeita määrätä vakuutettujen osallisuudesta eläkelaitosten hallintoon kuin työntekijöiden eläkelaisissa, koska asiaa hoitaa jo nyt Maatalousyrittäjien Eläkelaitos, jonka hallinnossa maatalousyrittäjät ovat mukana. Pitkän aikavälin tavoitteena tulee olla maatalousyrittäjien eläkelain yhdenmukaistaminen varsinaisen yritystoiminnan omavastuiseksi eläkemuodoksi.

Nyt esitettävän lakiehdotuksen tuottama säästö valtion talouteen on noin 280 miljoonaa markkaa. Maatalousyrittäjien vastuu vakuutusmaksusta nousee samalla summalla.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin sellaisenaan, paitsi 10 § ja voimaantulosäännöksen 3 ja 4 momentti lakialoitteen n:o 95 mukaisesti näin kuuluvina:

10 §

Maatalousyrittäjä on velvollinen suorittamaan vakuutusmaksun, joka lasketaan soveltamalla sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamaa perusprosenttia siten, että vakuutusmaksu on 3/5 perusprosentin mukaan lasketusta vakuutusmaksusta maatalousyrittäjälle vahvistetun työtulon 8 000 markan määrään saakka sekä ylittävältä työtulon osalta perusprosentin mukainen. Perusprosentin ministeriö vahvistaa vuosittain samaksi kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan työntekijän eläkelain vähimmäisehtojen mukaisen vakuutuksen keskimääräistä vakuutusmaksua prosentteina palkoista.

Voimaantulosäännös

Sen estämättä, mitä tämän lain 10 §:n 1 momentissa säädetään, maatalousyrittäjien eläkelain mukainen perusprosentti on 16,9 vuonna 1992.

Tämän lain 10 §:n 1 (poist.) momentissa esitetty markkamäärä vastaa vuodelle 1970 vahvistettua palkkaindeksilukua.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1991

Sinikka Hurskainen
Kyllikki Muttilainen

Jouko Skinnari
Virpa Puisto